فیلیمەن و بۆسیس لە ئەفسانەی یۆنانی کۆنەوە

لە نووسینی (جۆن میلینگتن ورد) (The New Intermediate English Course) لە ئینگلیزی‌یەوە مامۆستا محمد فرج حمە صالح سعید سەرپەرشتیاری زمانی ئینگلیزی کردوویەتی بە کوردی.

رۆژ خەریك‌بوو ئاوا دەبوو، ئێوارەیەك لە ئێوارەکانی کۆتایی پایز، شەش حەوت هەزار ساڵ لەمەوبەر، دوو ڕێبواری ماندوو لایان دایە سەر جۆگەلە ئاوێك‌و لە ژێر دارێك‌دا لی‌ی دانیشتن. پێڵاوەکانیان داکەندو قاچە تەپوو تۆزاوی‌یەکانیان خستە ناو ئاوە ساردەکەوە. بەساڵاچووەکەیان شانێکی داداو لای کردەوە سەیرێکی ئەو دۆڵە فراوانەی کرد کە بە درێژایی رۆژەکە پیایا گەڕابوون. ئەمیان پیاوێکی تێك سمراوی بە هێزبوو، سەرێکی جوان‌و ڕیشێکی خوڵەمێشی هەبوو. تەماشای چرا دوورەکانی دەکرد کە یەك لە دوای یەك لە خانووو کۆختەکانی دۆڵەکەدا هەڵ دەکران، وبە هێواشی‌یەوە بە هاوڕێکەی وت: پێویستە جۆرە سزایەکیان بدەین. هاوڕێ‌یەکەی کە گەنجێکی باریکی قۆزبوو سەرێکی لە قاندو وتی: لە ڕاستیدا پیویستە.

ئەو رۆژە دوو پیاوەکە چەند میلێکی زۆریان بری‌بوو لە دۆڵەکەداو لەبەردەرگای هەموو خانوویەك‌و کۆختەیەك‌دا وەستا بوون‌و داوای خواردن‌و حەوانەوەیان‌کردبوو، کەچی لە هەموو لایەك دەست‌نرابوو بە روویانەوە. هەندێ جار بەردیشیان تێ گرتبوون‌و تەنانەت هەندێ جاری تریش سەگیشیان تێ بەردابوون بۆ ئەوەی دووریان خەنەوە. بە ساڵاچووەکەیان قاچی لە ئاوەکە دەرهێناو پێڵاوەکانی لە پێ کردەوەو وتی: با ملی ڕیگا بگرین‌و بڕۆین. تەنها یەك کۆختە ماوە لە دۆڵەکەدا کە سەرمان لێ نەدابێت. با بزانین لەوێ چی ڕوو دەدات، من لام وایە هیچ نەبێت تەنها خێزانێك ماوە کە ئەندامەکانی مانای میوانداری بزانن. ئەوی‌تریان وتی: لەم زەوی (فریجیە)یەدا، باوەڕنا کەم هەبێت. بە ساڵا چووەکەیان وتی: با بزانین.

دووپیاوەکە دەستیان کردەوە بە ڕۆیشتن، لەم کاتەشدا وردە وردە تاریکی بەسەردا دادەهات. پاش ماوەیەکی کەم ڕووناکی‌یەکی کزیان بەدی‌کرد لە سەر تەوقە سەری گردێك لەلای چەپیانەوە. بەرەو رووی چوون‌و بە گردەکەدا هەڵگەڕان. کە لی‌ی نزیك بوونەوە بینیان ڕووناکی‌یەکە لە کۆختەیەکی زۆر پەڕپووتەوە دەهات کە لە قوڕو پووش دروست‌کرابوو.

گەنجەکەیان وتی: باوەڕ ناکەم ئەمە هیچ سوودێکی بۆ ئێمە هەبێت. دەبێت دانیشتووانی زۆر هەژاربن، بەشی خۆشیان نیە کە بیخۆن، تاوەکو بەشی ڕیبوارانیشی لێ‌بدەن.

کە نزیك بوونەوە پیاوێکی پیریان لە ناو دەرگای کۆختەکەدا بەدی‌کرد کە چاوی بە ڕێبوارەکان کەوت بە دەنگێکی خۆش‌و قووڵەوە

وتی: بەخێر بێن، ئەی نەناسراوەکان، لەوە دەچێت هیلاك بن. وەرنە ژوورەوە بخۆنو بخۆنەوەو پشووبدەن. ناتوانین زۆرتان پێش‌کەش‌بکەین چونکە هەژارین بەڵام زۆر خوشحاڵین کە بەشداری‌مان بکەن لەوەی کەخوا داویەتی. لە سەر ئەوەشەوە کاتیش زۆر درەنگە، وەختی سەفەرکردن‌نیە، فەرموون وەرنە ماڵەوە.

ڕێبوارە بە تەمەنەکەیان هەناسەیەکی هەڵکێشاو سەیرێکی هاوڕێ‌کەی کردو وتی: لە دوا قۆناغدا! ئینجا رووی کردە پیاوە پیرەکەی ناو دەرگاکەو وتی: ئێوە زۆر بەخشندەن، سوپاس بۆئێوە.

پیاوە پیرەکەش ناو دەرگای بەرداو ڕێگای میوانەکانی کرد کە بچنە ژوورێ. کۆختەکە بریتی‌بوو لە تەنها ژوورێك. پەتێك لە ناو قاپێکی ڕۆن زەیتووندا دەسووتاو ژوورەکەی رووناك دەکردەوە. ئەم قاپەش لە سەرمێزێکی ناقۆلاً لە ناوەراستی زەوی‌یە رەق‌و تەقەکەی ژوورەکەدا دانرابوو. دوو شوێنی نوستنی دارین کە کەوڵی ئاژەڵیان لەسەر ڕاخرابوو لای دوو دیواری ژوورەکەوە دانرابوون، پارچە دارێکیش بە دووکەڵ کردنەوە لە ناو ئاگردانەکەدا دەسووتا.

کە ئەمان چوونە ژوورەوە پیرێژنێك بە ڕووی خۆشەوە لە بەریان هەستاو وتی: ئێوارەتان باش ئەی میوانەکان. بەخێربێن. من ناوم (بۆسیس)ەو مێردەکەشم کە ناوی خۆی پێ نەوتوون ناوی (فیلیمەن)ە، لە کاتی قسەکردندا پارچە داری ناو ئاگردانەکەی خۆش دەکرد. دارەکە کەمێك دووکەڵی تری کردو ئینجا گڕی‌گرت، پارچە دارێکی تری هەڵگرت لەو لیژنە دارە کەمەی کە لە تەنیشت ئاگردانەکەوەبوو. بە وریایی لەسەر دارە سووتاوەکەی داناو وتی: ئێستا گەلێك دڵخۆشین بە هاتنتان، فەرموون دانیشن‌و پشووبدەن. دوو شوێنی نوستنەکەی ڕاکێشایە لای ئاگرەکەوە. فەرموون خۆتان گەرم بکەنەوە.

سەیرێکی مێردەکەی کردو وتی: برۆ کەلەرمێك لە باخچەکە بکەرەوە و مەنجەڵەکەش پڕکە لە ئاو. ئەمەو گۆشتی بەرازو کەلەرمان دەبێت. دوو ڕێبوارەکەش دانیشتن، لە پاشدا پاڵکەوتن لەسەر شوێنی نوستنەکان.

بە تەمەنەکەیان دووبارە وتی: ئێوە زۆر بەخشندەن. ئەترسم جێگای نارەحەتی بین بۆ ئێوە.

پیرێژنەکە سەرێکی ڕاوەشاندو وتی: نەخێر گەورەم هیچ کەسێك جێگای نارەحەتی نیە بۆ ئێمە. خواوەندە گەورەکان باشن بۆمان، بۆ منیش‌و بۆ مێردەکەشم. ئێمە هەژارین، بەڵام فێریان کردووین کە بە خۆشی بژین. لەبەر ئەوە ئێمە پێمان خۆشە کە ئێوە بەشداریمان بکەن لەو شتە کەمەی کە هەمانە. ئێستا ببورن خەریکی نان ئامادەکردن دەبم. کەمێك بنوون بۆ خۆتان، کە خواردن ئامادە بوو خەبەرتان دەکەمەوە.

ڕێبوارەکان چاویان لێك ناو زۆری نەخایاند خەویان لێ کەوت. پاش دوو سەعات، فیلیمەنی پیرە مێرد خەبەری کردنەوەو پێ‌ی‌وتن: خواردن ئامادەیە. با بچینە سەر خوانەکە.

شوێنی نوستنەکان ڕاکێشرانە لای خوانەکەوە کە لە ناوەراستی دا مەنجەڵێك دانرابوو. چێشتەکە هەڵمی لێ هەڵ دەستاو بۆنێکی خۆشی لێوە دەهات. بەکەوچکێکی دارینی گەورە پیرێژنەکە چوار قاپی پڕکرد لە خواردن‌و مێردەکەشی چوار پەرداخی پڕکرد لە مەی، ئینجا دانیشت‌و پەرداخەکەی خۆی بەرزکردەوەو وتی: بەهیوای تەندروستی باشیتان.

ئەوانیش وتیان: تەندروستی باشی تۆش. پەرداخەکانی خۆیان خواردەوە.

فیلیمەن دەستی دایە سوراحی‌یەکە بۆ ئەوەی پەرداخەکان پڕ بکاتەوە، کەچی ڕاچڵەکی. سوراحی‌یەکە پڕ بوو هەروەکو یەکەم جار پێش ئەوەی پەرداخەکانی لێ پڕ بکرێت. بە سەرسامی‌یەوە چاوی بڕی‌یە سوراحی‌یەکە چونکە دەی‌زانی نەخۆی‌و نە ژنەکەشی پڕیان نەکردۆتەوە.

کاتێك دەیان خواردو دەیان خواردەوە هەر چواریان بێ‌دەنگ‌بوون.

پاش ماوەیەکی کەم فیلیمەن دەستی دایەوە سوراحی‌یەکە بۆ ئەوەی پەرداخەکان پڕ بکاتەوە، کەچی قیژەیەکی‌کرد چونکە بینی دووبارە تا لێوەکەی پڕە. ژنەکەی سەرێکی هەڵبڕی. دوو ڕێبوارەکە هەر بەر دەوام بوون لە سەر نان خواردنەکەیان بێ ئەوەی سەر هەڵبڕن. فیلیمەن بە ترسەوە سەیرێکی ژنەکەی کردو ئینجا سەیرێکی سوراحی‌یەکەی کرد، ژنەکەشی هەر سەیری چاوی مێردەکەی دەکردو نەی دەزانی مەبەستی لە چی‌یە. پاش ماوەیەك ژنەکەی تێ‌گەیشت کە هۆی سەرسامی مێردەکەی چی‌یە. ئەمیش هەستایە سەر پێ‌و لە تەنیشت مێردەکەیەوە ڕاوەستاو دەستێکی خستە ناو دەستی‌یەوە و دەم چاوی ئەمیش لە ترسانا سپی هەڵ گەڕابوو. ئینجا ڕێبوارە بە تەمەنەکەیان سەری هەڵ بڕی‌و وتی: ها چی رووی داوە؟

فیلیمەن ماوەیەکی درێژ چاوی بڕی‌یە ئەم‌و دووبارە سەیرێکی سوراحی‌یە مەیەکەی کردەوە. بەهێواشی‌یەوە سەرێکی لەقاندو وتی: ئەبێ ئێوە خوداوەندبن، نابێ مرۆڤی ئاسایی‌بن.

ڕێبواره گەنجەکەیان زەردەخەنەیەك گرتی‌و وتی: بەڵێ ڕاست دەکەیت. ئێمە خوداوەندین. سەری چەمانەوە بۆ لای هەڤاڵەکەی وتی: ئەمە (زیۆس)ە.

بۆسیس قیژەیەکی کردو وتی: ئای، نەخێر! زیۆس؟ گەورەی خواکان خۆی هاتبێتە ماڵی ئێمە!

بەڵێ منیش (هیرمیز)م.

ژن‌و مێردە پیرەکە سەریان نەوی‌کرد. فیلیمەن کەمەری ژنەکەی گرت‌و نزیکی کردەوە لە خۆی وەکو یەکێك بیەوێت بیپارێزێت.

فیلیمەن بە دەنگێکی لەرزۆکەوە پرسی: بۆچی هاتوونەتە لای ئێمە؟ بۆچی، ئێوەی گەورە، ئەم ماڵە هەژارەتان هەڵبژاردووە کە ڕێزی لێ‌بگرن؟

زیۆس دووبارە پەرداخەکەی نایەوە بەسەری‌یەوە ئینجا وتی: وەك خۆتان دەیزانن من پشت گیری‌کەری بەخشندەیم لە گەڵ گەلێك شتی باشەی تریش‌دا. ناو بە ناو لە (ئۆلێمپەس)ەوە دێمە خوارەوەو خۆم لە بەرگی پیاوێکی ئاسایی‌دا دەگۆڕم. بۆ ئەوەی بزانم ئادەمیزاد چۆن لە گەڵ یەکتری‌دا ڕەفتار دەکەن. جا ئەو کەسەی چاکە دەکات پاداشتی دەدرێتەوە، خاوەنی دڵ ڕەق‌و خراپەش سزا دەدرێت. لای کردەوەو چاوی بڕی‌یە ئاگرەکە. ئەم زەوی (فریجیە)یە سزای خۆی وەرگرت. وەرن‌و بە چاوی خۆتان ببینن.

زیۆس هەستایە سەرپێ‌و هیرمیزیش لە گەڵیا هەستا. چوونە دەرەوە بەر مانگەشەوەکە. فیلیمەن‌و بۆسیسیش بە دوایاندا ڕویشتن. کە هاتنە دەرەوە قیژەیەکیان‌کرد لەوەی کە چاویان پێ‌ی کەوت.

هەموو دۆڵەکە بوو بووە گۆمێکی گەورەو دەدرەوشایەوە لە بەر تیشکی مانگەشەوەکەدا.

هەردوو پیرەکە چاویان بڕیبووە گۆماوەکە بە ترسەوە، بە هێواشی‌یەوە بە یەکتری‌یان وت: ئای زیۆسی هەرە مەزن!

زیۆس گوێ‌ی لەقسەکردنەکەیان‌بوو، لە وەڵامدا وتی: دانیشتووانی ئەم خاکە دەبوایە داڵدەیان بدایانایە، بەڵام چرووك‌و خراپ‌بوون. لەبەر ئەوە پێویست‌بوو سزایان بدەم بۆ هەتا هەتایە. بەڵام ئێوە مرۆڤی باشن. لاکەنەوە سەیرێکی خانووەکەتان بکەن.

دوو پیرەکە لایان کردەوەو قیژەیەکی تریان کرد.

کۆختە قوڕینە پەرپووتەکەیان بووبووە پەرستگایەکی مەڕمەڕی سپی، پایەی باش باشی لە ژێرداو سەربانێکی ئاڵتوونیش بەسەر سەری‌یەوە.

زیۆس وتی: ئێستا ئەمە خانووی ئێوەیەو پاداشتی میوانداری‌یەکەتانە، بەڵام پێم بڵێن ئاخۆ هیچ شتێکی تر هەیە کە بتانەوێت یان پێویستان بێت کە بۆتانی بکەم؟

بۆسیس دەستی خستە ناو دەستی مێردەکەیەوەو هەر دووکیان بەبێ دەنگی وەستابوون‌و بەپەرستگاکەدا هەڵیان دەڕوانی.

هیرمیز وتی: ئێستا ئیتر بەجێتان دەهێڵین، وەڵامی زیۆسی مەزن بدەنەوە، هیچ شتێکی تر هەیە کە بتانەوێت یان پێویستان بێت؟

فیلیمەن بە هێواشی‌یەوە ڕووی کردە زیۆس‌و لێوەکانی کەمێك تەڕکردو سەری دانەواندو وتی: شتێك هەیە لەوانەیە شتێکی دەروونیش بێت. بەڵام‌من‌و ژنەکەم بە یەکەوە زۆر بە دڵخۆشی ژیاوین. ئایا ئەوەمان پێ دەبەخشیت کە بە یەکەوە کۆچی دوایمان بکەین؟

زیۆس سەری لەقاندو وتی: خواستەکەتان دێتەدی. خواتان لەگەڵ. فیلیمەن‌و بۆسیس هەردووکیان بە دەم سوپاسەوە تەواو چەمانەوە، کە ڕاست‌بوونەوە خواوەندەکان لەبەر چاو نەمابوون.

ساڵ لە دوای ساڵ ئەم دوو پیرە پەرستگاکەیان بە پاك‌و خاوێنی ڕادەگرت لەبەر ڕێزی زیۆس.

ئێوارەیەکیان کە تەمەنی هەردووکیان لەسەرو سەد ساڵەوەبوو، کاتێك پەنجا یاردەیەك دوور لە پەرستگاکە وەستابوون‌و باوەشیان کردبوو بە یەکدا لەسەر قەراغی گۆماوە گەورەکەو هەڵیان دەڕوانی بەقەشەنگی‌و جوانی پەرستگاکەدا فیلیمەن وتی: دەزانی، ئەی خۆشەویستەکەم، من پیربووم‌و زۆریش هیلاکم وادەزانم تەواو ئامادەی مەرگم هەر کاتێك زیۆس بیەوێت.

ژنەکەشی ڕووی تێ‌کردو بە زەردەخەنەیەکەوە کە لە سەر دەم‌وچاوە چرچ و لۆچە بە ساڵاچووەکەی دیاری‌دا، وتی: بەڵێ منیش هەر وەکو تۆ ئامادەم. خۆزگە دەمان توانی ئاگاداری بکەین.

بەڵام پێویستی بەوە نەکرد. لە کاتێکدا بۆسیس قسەی دەکرد توێکڵی درەختێکی زەیزەفوون دەستی کرد بە ڕوان لەسەر بەژنی ئەم‌و توێکڵی دار بەڕوویەکیش لە سەر بەژنی مێردەکەی. ئەمانیش ڕاوەستابوون ودەستیان خستبووە سەر شانی یەکتری بەبێ ئەوەی بزانن کەچی لە دەوریان ڕوو دەدات.

ئەمڕۆ خەڵکی لە هەموو لایەکەوە دێن بو تەماشاکردنی دار زەیزەفوونە ڕاست هەڵچووەکەو دار بەڕووە مەزنەکە کە لە سەر یەك ڕەگ لەسەر قەراغی گومەکەی فریجیە ڕواون.

O